

Restaurering av myr og våtmark i Oslo og Viken

Kommunesamling 2021

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Bakgrunn

- Norge har forpliktet seg til å ha fokus på restaurering gjennom ulike konvensjoner
- Internasjonalt mål definert gjennom UN-CBD: Restaurere minst 15 % av forringede økosystemer (Aichimål 15)
- Ifølge Meld. St. 14: Nasjonal handlingsplan for naturmangfold (2015), er restaurering av våtmark et av regjeringens viktigste tiltak for å følge opp Aichimål 15
- FNs tiår for naturrestaurering 2021–2030

Historikk

- Grøfting av myr til jordbruksformål startet på 1700-tallet
- Minst 1/3 av det opprinnelige myrarealet under skoggrensa brukt til landbruks- og utbyggingsformål
- Myr ble kalt «vass-sjuk mark»
- 2007: forbud mot å drenere myr for å plante ny skog
- 2020: forbud mot nydyrking av myr

Gror ikke grøftene igjen av seg selv da?

- Endret vegetasjon
- Senkning av grunnvannsspeilet
- Nedbryting av torvlaget
- Ikke dannelse av ny torv før dreneringseffekten opphører

Plan for restaurering av våtmark i Norge

RAPPORT
M-644 | 2016

Plan for restaurering av våtmark i Norge (2016-2020)

Med mål om reduserte klimagassutslipp, tilpasning til klimaendringene og bedret økologisk tilstand

- Revidert plan kommer i 2021
- Målsetting:
  - Reduserte klimagassutslipp
  - Tilpasning til klimaendringene
  - Bedring i økologisk tilstand
- Premisser:
  - Frivillighet
  - Kostnadseffektivitet
  - Ikke i konflikt med jord- og skogbruksinteresser

Midler til restaurering av våtmark

- Bevilgning i 2021: 17 millioner
- Behov for midler meldes inn via Statsforvalteren
- Søknadsfrist i januar hvert år

ELEKTRONISK
SØKNADSSENTER

TRENGER DU HJELP?

Logg inn

Midler til restaurering av våtmark (kap 1420 post 38)

[Om ordningen](#)

[Søknadsfrist](#)

[Søknadsarkiv](#)

[Spørsmål og hjelp](#)

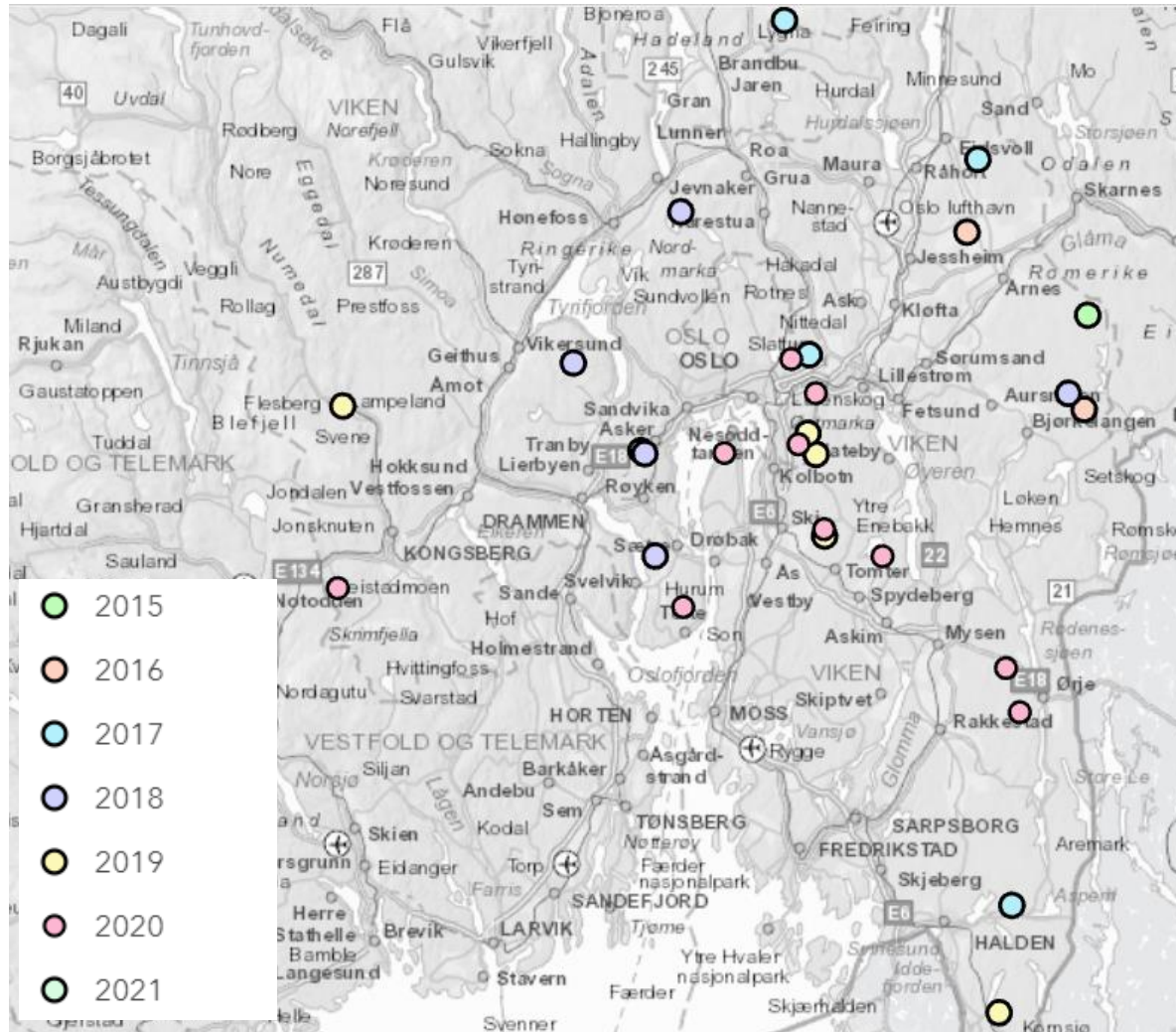
Statsforvalteren i Oslo og Vikens rolle

- Nasjonal koordinator for myrrestaurering
- Feltbefaringer og utarbeidelse av prosjektbeskrivelser i egen region
- Bistå andre Statsforvaltere etter behov
- Bidra til kompetanseheving i hele landet

Oversikt over prosjekter i Oslo og Viken

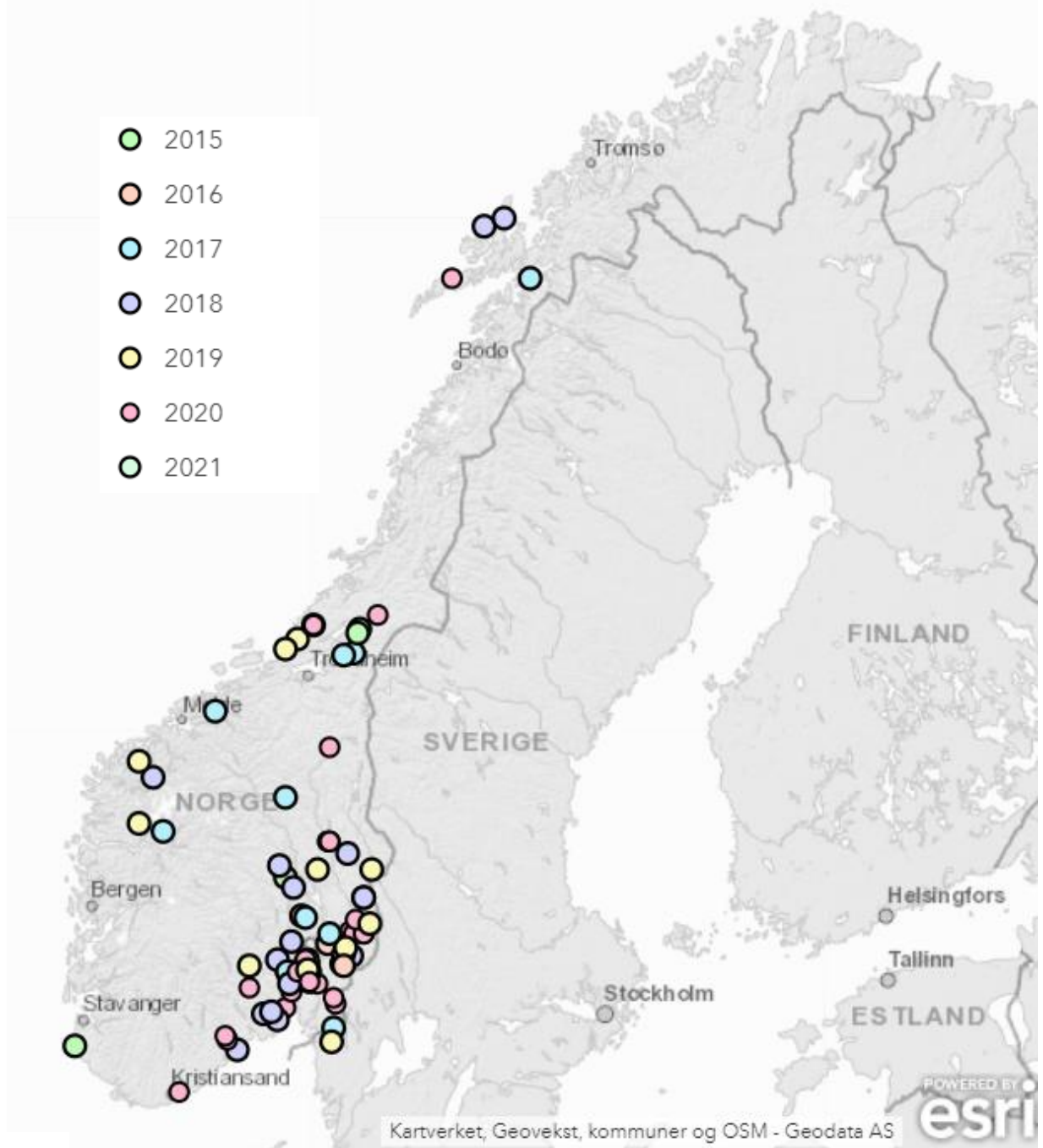
- Totalt 28 myrrestaureringsprosjekter
- Verneområder har førsteprioritet
- Utvidet potensial:
  - Statskogs grunn
  - Kommunal grunn
  - Privat grunn
- Størst fokus på myr, men også noen prosjekter på annen våtmark

Oversikt over prosjekter i Norge

- Ca. 80 myrrestaureringsprosjekter i hele landet

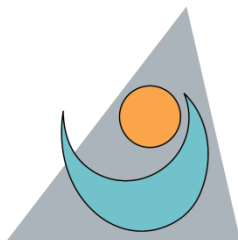

Tiltakshåndbok for storsalamander og skjøtsel av salamanderdammer

Børre K. Dervo (NINA)
i samarbeid med Åsmund Tysse (SFOV)

Drammen 11. mars 2021

Skjøtsel av salamanderdammer

Funnesdal, Lier 2017

Skjøtsel av salamanderdammer

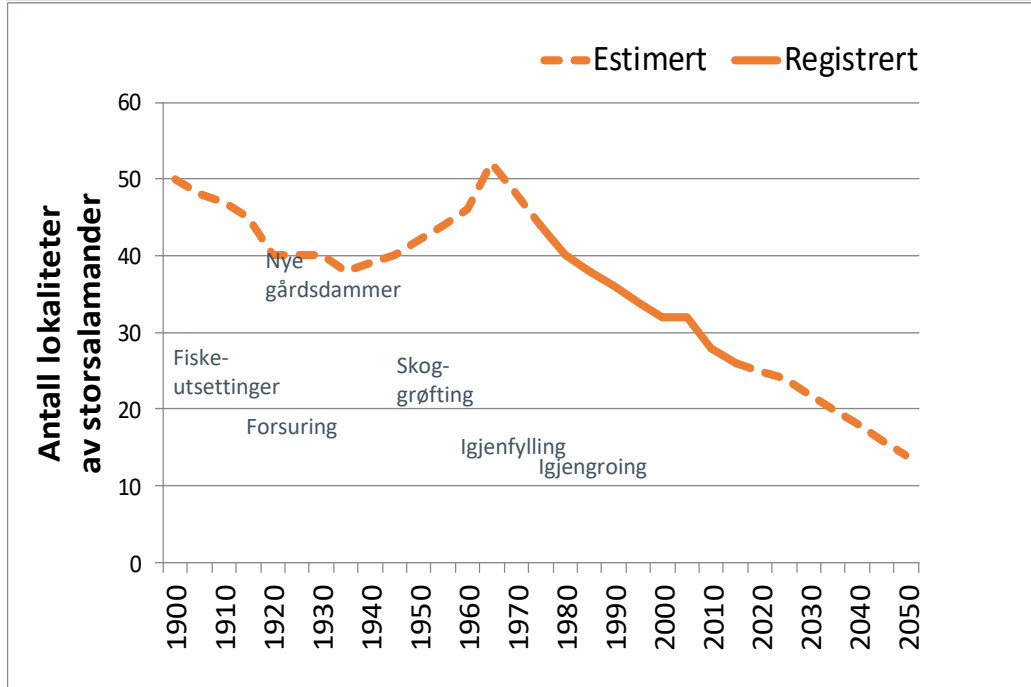
Funnesdal, Lier 2012

Storsalamander (NT)

Færre ynglelokaliteter for storsalamanderen i Norge

Estimerte og registrerte ynglelokaliteter til storslamander i Lier kommune

- 1 092 yngle-lokaliteter i Norge (2015)
- 1% tap pr år

www.nina.no

1014 Tap av ynglelokaliteter for storsalamander i Norge

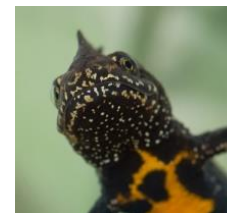
NINA Rapport

Børre K. Dervo
Christian Pedersen
Kim Magnus Bærum

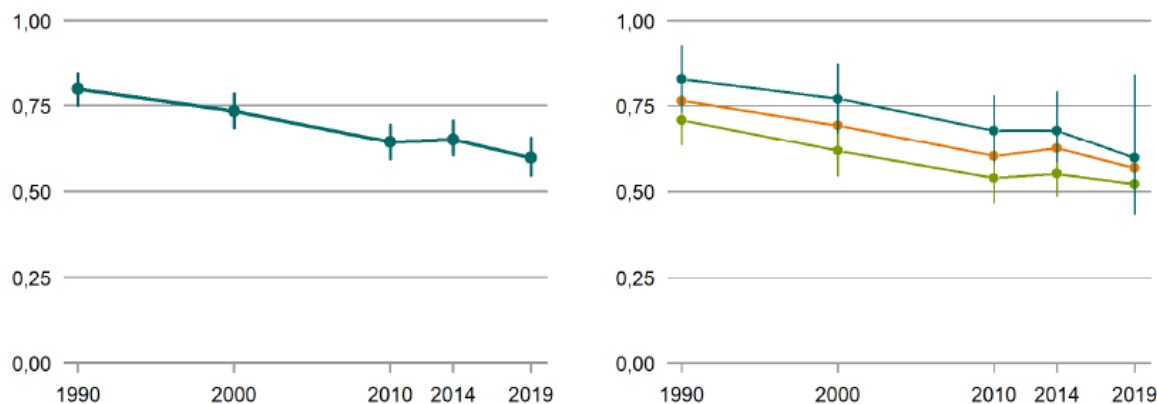
 NINA

Norsk institutt for naturforskning

Naturindeks for Norge 2020

- Negativ bestandsutvikling for amfibiene

Figur 5.5. Utvikling av temaindeksen amfibier, samlet for hele landet (venstre figur) og for tre landsdeler (høyre figur; Østlandet: oransje; Sørlandet: lys grønn; Vestlandet: mørk grønn) i perioden 1990-2019.

www.nina.no

utkast Naturindeks for Norge 2020
Tilstand og utvikling for biologisk mangfold
Simon Jakobsson, Bård Pedersen (red.)

NINA Rapport

NINA
Norsk institutt for naturforskning

Tapet av salamanderlokaliteter er igjen økende

- Nedgradering på rødlista (2015) fra sårbar (VU) til nær trua (NT)
- Mindre skjøtsel (reduisert økonomisk støtte)
- Enda arealbruk (økt igjenfylling, tapping og oppsplitting av habitat)

Foto Finn Gregersen ©

Notodden 2017

Foto Finn Gregersen ©

Kongsberg 2018

Foto Børre K Dervo ©

Lier 2018

Lahelldammen, Lier

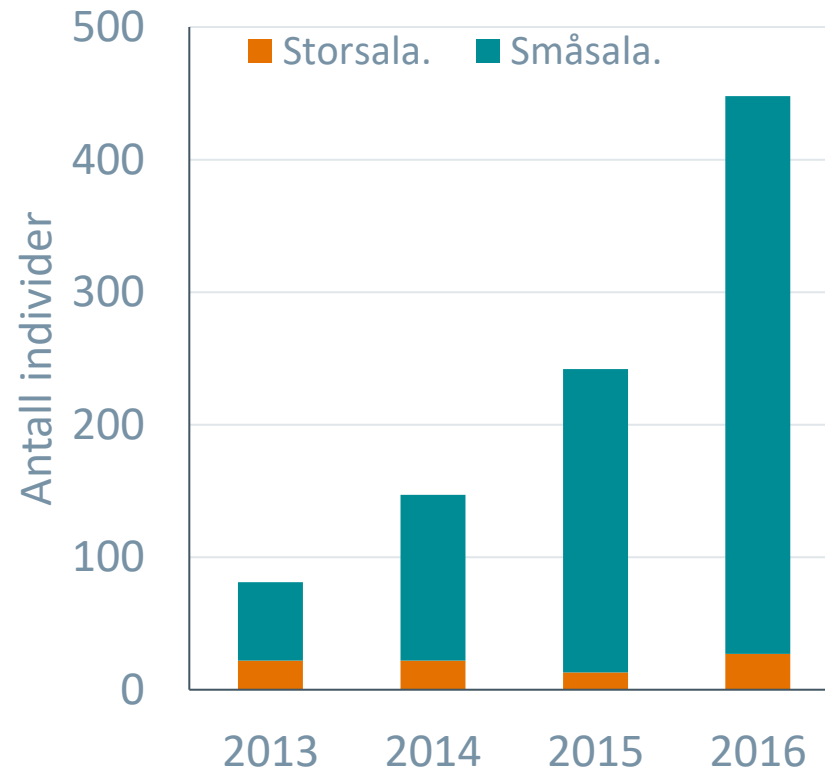
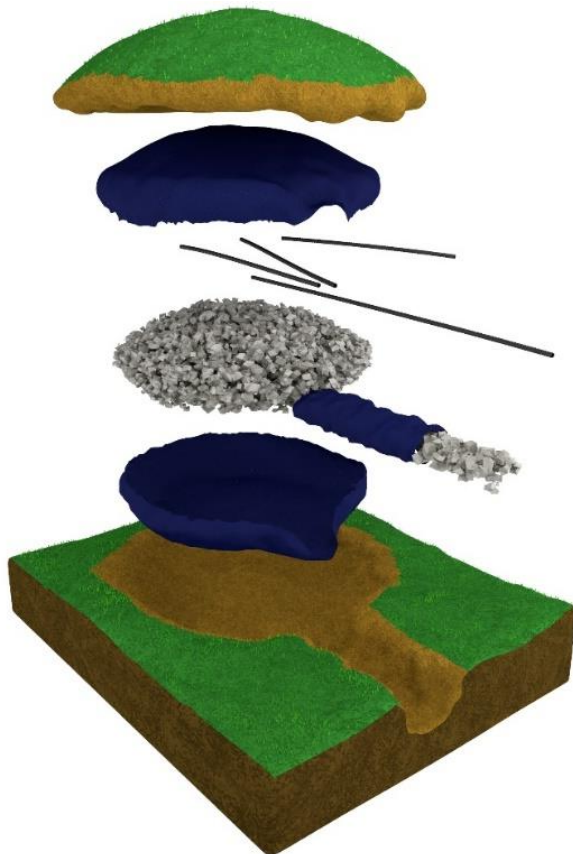
Lahelldammen, Lier

Lahelldammen 2014, Lier

Rask respons på tiltak -eksempel salamanderhotell

Antall overvintrede stor- og småsalamander i salamanderhotellene ved Lahelldammen

Bygging av salamanderhotell, Lahell

Salamanderhotell, Lahell

Tiltak for storsalamanderen i Norge

- Handlingsplan i 2008
- 10 mill. kr brukt på kartlegging/ tiltak for perioden 2007 til 2016
- Skjøtselstiltak gjennomført i en av fire dammer i k-landskapet (2007-16), ofte med positiv effekt på bestandsstørrelse

www.nina.no

1473 Forvaltning av storsalamander i Norge

NINA Rapport

Evaluering av forvaltningstiltak i perioden 2007 til 2016

Børre K Dervo

NINA

Norsk institutt for naturforskning

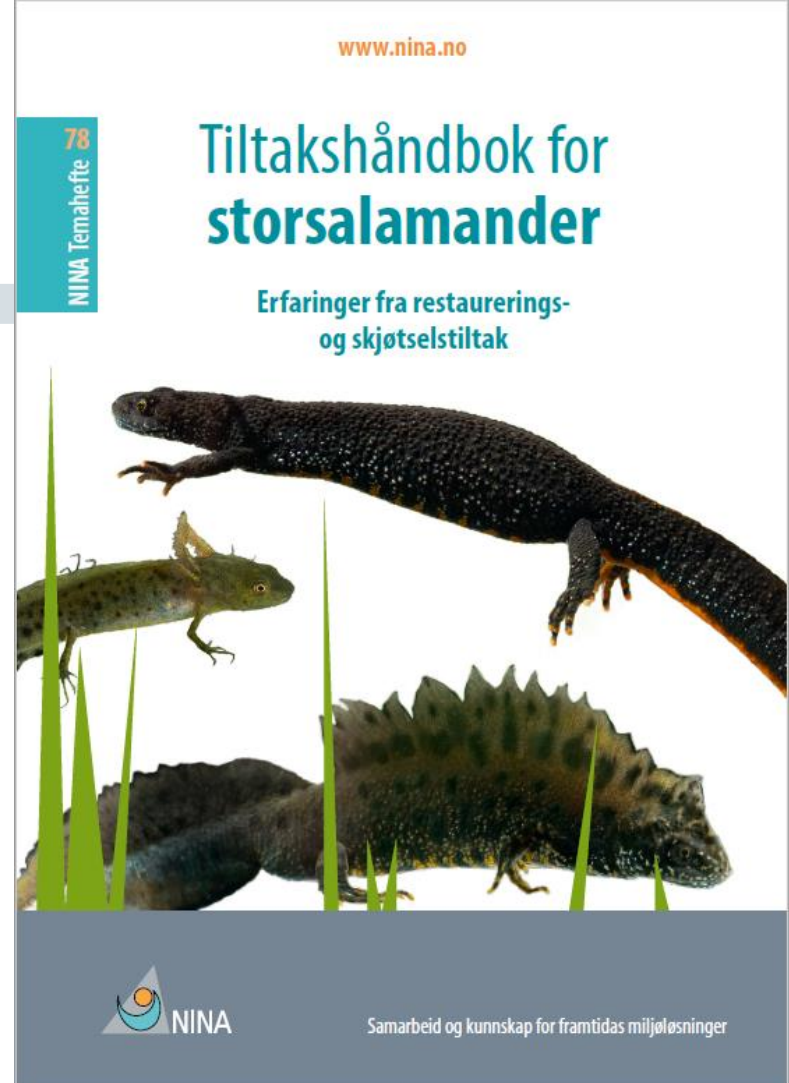
Håndboka

- Oppsummerer 30 års erfaring med undersøkelser, skjøtsel og restaurering
- De fleste eksemplene er fra kommunene Lier og Nittedal.
- Initiert av Åsmund Tysse hos Fylkesmannen i Oslo og Viken.
- Ingrid Regina Reinkind, M-dir, Kjell Carm, NVE, Håkon Bergø, Lier kommune og Trond Vedum, NOF Hedmark, har alle bidratt med kommentarer.

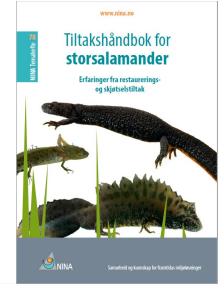

Innhold

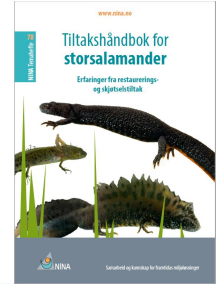
- Kunnskapsgrunnlag
- Funksjonsområde (leveområde)
- Tiltak i og rundt dammen
- Landhabitat og vandringskorridorer
- Skjøtsel og restaurering av dam
- Etablering av dam

Prosjektgjennomføring - Erfaringsbasert forvaltning

Relevant lovverk

- PBL
- Naturmangfoldloven
- Vannressursloven
- Jordlova

Salamandervandring, Lier

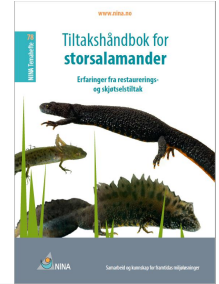
Storsalamanderens funksjonsområde

- Overvintringsplassen
- Vandringskorridorer
- Yngledammen
- Sommerhabitatet
- Spredningskorridorer
- Optimale salamanderhabitatet
- Bestandsvurdering

Tiltakskapitler fra 6 til 12

- Skjøtsel av yngledammer
- Restaurering
- Etablering av ny dam
- Landhabitatet og vandringskorridorer
- Fjerning av fisk
- Skoleprosjekter og media
- Tiltaksplan - Lahelldammen
- Oppsummering av tiltakene

Tiltakshåndbok for storsalamander

- Tilgjengelig på:
<https://hdl.handle.net/11250/2675363>

Rødliste 2021

Arealer og fylker fra Artskart

Forekomstareal: 2332 km², 583 ruter på 2 km x 2 km, herav manuelt fjernet 2 ruter

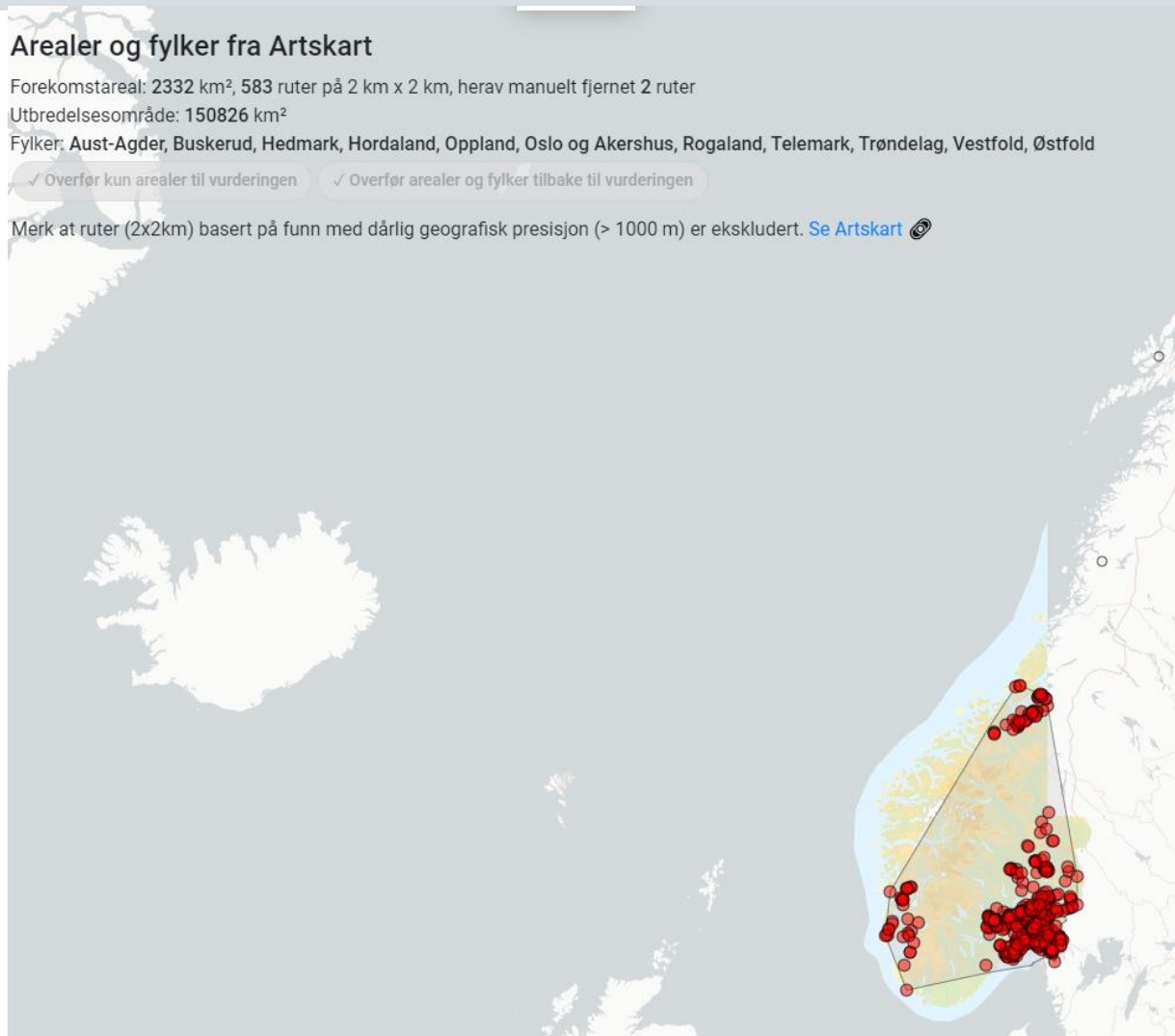
Utbredelsesområde: 150826 km²

Fylker: Aust-Agder, Buskerud, Hedmark, Hordaland, Oppland, Oslo og Akershus, Rogaland, Telemark, Trøndelag, Vestfold, Østfold

✓ Overfør kun arealer til vurderingen

✓ Overfør arealer og fylker tilbake til vurderingen

Merk at ruter (2x2km) basert på funn med dårlig geografisk presisjon (> 1000 m) er ekskludert. [Se Artskart](#)

Gode miljøløsninger finnes og det kan bidra til å snu den negative trenden

